

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel 30.5.2005
KOM(2005) 206 konečná verzia

OZNÁMENIE KOMISIE RADE

**o európskych politikách týkajúcich sa mladých ľudí
Riešenie problémov mladých ľudí v Európe –
implementácia Európskeho paktu mládeže a presadzovanie aktívneho občianstva**

Oznámenie od p. Figel'a
v spolupráci s p. Špidlom

1. ÚVOD

Osud Európy stále viac a viac závisí od schopnosti podporovať spoločnosť, ktorá mládeži a deťom vychádza v ústrety. Prijatím Európskeho paktu mládeže na jarnom zasadaní Európskej rady v roku 2005¹, ako súčasť revidovanej lisabonskej stratégie, ktorá sa zameriava na hospodársky rast a zamestnanosť, sa uznáva, že integrácia mladých ľudí do spoločnosti a pracovného života a lepšie využitie ich potenciálu sú nevyhnutné na zabezpečenie návratu k trvalému a trvalo udržateľnému rastu v Európe.

Význam mládeže v kľúčových oblastiach lisabonského partnerstva pre rast a zamestnanosť najmä v rámci Európskej stratégie zamestnanosti a Stratégie sociálneho začlenenia, ako aj v rámci Pracovného programu vzdelávanie a odborná príprava 2010 sa v rámci tejto iniciatívy zdôrazňuje a vyzýva sa na konzistentnosť medzi iniciatívami týchto stratégií a programu.

Prijatie paktu sa prekrýva s ukončením prvého kola implementácie Bielej knihy o nových impulzoch pre európsku mládež² z roku 2001, začlenenej do Rezolúcie Rady z júna 2002³. V Bielej knihe bol vytvorený rámec európskej spolupráce v oblasti mládeže s cieľom posilniť aktívne občianstvo mladých prostredníctvom otvorenej metódy koordinácie (OMK) a začleniť rozmer mládeže do iných politik.

Európa potrebuje, viac než kedykoľvek predtým, stály záväzok mladých ľudí, ktorý pomôže pri vytváraní inkluzívnej Európy. Úspech tejto iniciatívy rovnako závisí od zapojenia sa všetkých príslušných strán a predovšetkým mládežníckych organizácií, ako aj regionálnych a miestnych orgánov a sociálnych partnerov.

V oznámení sa:

- stanovuje spôsob, akým sa pakt môže uplatňovať,
- definujú priority otvorenej metódy koordinácie v oblasti mládeže,
- rieši rozmer mládeže v iných politikách,
- vymenúvajú príslušné európske programy,
- skúma, akým spôsobom by sa dali mladí ľudia aktívnejšie zapojiť do politického procesu.

2. MLÁDEŽ V RÁMCI LISABONSKÉHO PARTNERSTVA PRE RAST A ZAMESTNANOSŤ

2.1. Kontext

V návrhu Európskeho paktu mládeže určili hlavy štátov a vlád Francúzska, Nemecka, Španielska a Švédska štyri základné okruhy:

¹ Príloha 1 k Záverom predsedníctva zo zasadnutia Európskej rady, Brusel, 22-23.3.2005 (7619/05).

² KOM(2001) 681.

³ Ú. v. ES C 168, 13.7.2002.

- zraniteľnosť mladých ľudí,
- potreba vytvoriť v staršiej spoločnosti solidaritu medzi generáciami,
- potreba vybaviť mladých ľudí vedomosťami a zručnosťami prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy,
- potreba lepšej súdržnosti medzi jednotlivými oblasťami politiky, ktoré sa týkajú mladých ľudí.

Táto analýza sa prekrýva s analýzou prezentovanou v Bielej knihe. Charakter mládeže sa pod tlakom ekonomických a spoločensko-kultúrnych faktorov mení. Mladí ľudia sa do rôznych štádií života dostávajú neskôr, ako predchádzajúce generácie a kráčajú po komplikovanejších cestách.

Európska rada si pri príprave priebežného hodnotenia lisabonskej stratégie uvedomila dôležitosť demografických faktorov pri vytváraní budúcnosti Európy.

Ako Komisia naznačila v Zelenej knihe o demografických zmenách⁴, znižujúca sa úroveň pôrodnosti a zvyšujúci sa priemerný vek výrazne zmenili veľkosť a vekovú štruktúru európskeho obyvateľstva. Počet mladých ľudí vo veku od 15 do 24 rokov sa v období od roku 2005 do roku 2050 zníži z 12,6 na 9,7 %, zatiaľ čo počet ľudí vo veku nad 65 rokov narastie zo 16,4 na 29,9 %⁵; v Zelenej knihe sa venuje pozornosť dosahu týchto zmien na Európu, najmä s dôrazom na mladých ľudí. V rámci nového Sociálneho programu 2005 – 2010⁶ sa rovnako zohľadňuje dôležitosť medzigeneračného prístupu.

Pre mladých ľudí je prechod na trh práce zložitý, nezamestnanosť mladých je dvakrát vyššia ako celková miera nezamestnanosti v Európe (17,9 % mladších ako 25 rokov v porovnaní so 7,7 % starších ako 25 rokov)⁷. Mladí ľudia sú veľmi ohrození chudobou (19 % ľudí vo veku od 16 do 24 rokov v porovnaní s 12 % ľudí vo veku od 25 do 64 rokov).⁸

Mladí ľudia by mali výrazným spôsobom prispieť k plneniu lisabonských cieľov, ktoré súvisia so stimuláciou zamestnanosti a hospodárskeho rastu a trvalo udržateľného rozvoja, keďže tvoria budúcu pracovnú silu a naplnia kapacity, ktoré Európa tak veľmi potrebuje v oblasti výskumu, inovácie a podnikania. Tieto ciele je možné dosiahnuť jedine vtedy, keď vysoko kvalitné a vhodné vzdelávanie a odborná príprava poskytnú mladým ľuďom vedomosti, zručnosti a kvalifikáciu. Avšak, kým nebudú odstránené prekážky v podobe sociálneho vylúčenia a detstva prežitého v prostredí chudoby, nebude možné tieto ciele dosiahnuť. Rovnako sa musí riešiť problém nerovnosti medzi pohlaviami, keďže mladé ženy sú častejšie nezamestnané a sú viac ohrozené chudobou ako mladí muži, napriek tomu, že práve mladí muži opúšťajú vzdelávací systém predčasne.

⁴ KOM(2005) 94.

⁵ 2004 – vychádzajúc z prognóz Eurostatu o obyvateľstve, základná varianta.

⁶ KOM(2005) 33.

⁷ KOM(2005) 94.

⁸ Tamtiež.

2.2. Európsky pakt mládeže

Na základe uvedeného a v súlade so Strategickými cieľmi Komisie na roky 2005 – 2009⁹, dospela Európska rada k záveru, že mladí ľudia by mali využívať výhody súboru politík a opatrení, ktoré sú v plnej miere začlenené do revidovanej lisabonskej stratégie, a prijala pakt, ktorý pozostáva zo štyroch častí (pozri prílohu 1):

- zamestnanosť, integrácia a spoločenský postup,
- vzdelávanie, odborná príprava a mobilita,
- zosúladenie súkromného a pracovného života.

Činnosti, ktoré bude potrebné vykonať v rámci týchto oblastí budú definované najmä v Európskej stratégii zamestnanosti, Stratégii sociálneho začlenenia, ako aj v Pracovnom programe vzdelávanie a odborná príprava 2010. Na začlenenie mládeže do lisabonského partnerstva pre rast a zamestnanosť nebudú potrebné žiadne nové štruktúry. Táto iniciatíva pomôže maximalizovať vplyv lisabonskej stratégie prostredníctvom posilnenia opatrení týkajúcich sa mladých ľudí.

Členské štáty budú na jeseň 2005 vychádzať pri prezentovaní svojich národných programov reformy lisabonskej stratégie z „integrovaných usmernení pre hospodársky rast a zamestnanosť“ (ktoré spájajú usmernenia v oblasti hospodárstva a zamestnanosti), ktoré Komisia navrhla v apríli 2005¹⁰(Príloha 2).

Monitorovanie implementácie paktu bude začlenené do mechanizmov podávania správ lisabonskej stratégie. Výročná správa Komisie o dosiahnutom pokroku v rámci lisabonskej stratégie bude založená na správach, ktoré každú jeseň predložia členské štáty, o pokroku, ktorý dosiahli v rámci svojich národných programov reformy lisabonskej stratégie. Príslušné útvary Rady správu preskúmajú a bude predmetom diskusie na jarnom zasadnutí Európskej rady.

Na úrovni Spoločenstva predstavila Komisia Lisabonský program Spoločenstva, v ktorom sa zameriava na priority stanovené v Priebežnom hodnotení lisabonskej stratégie schválené na zasadnutí Európskej rady na jar 2005.

V nasledujúcich častiach sú predstavené aspekty integrovaných usmernení a budúceho Lisabonského programu Spoločenstva, ktoré sú pre pakt dôležité.

2.2.1. *Opatrenia týkajúce sa zamestnanosti, integrácie a spoločenského postupu mladých ľudí*

Navrhované Usmernenia o zamestnanosti 2005 – 2008, ktoré sú súčasťou integrovaných usmernení, tvoria jadro Európskej stratégie zamestnanosti a zohrávajú ústrednú koordinačnú úlohu v politikách zamestnanosti členských štátov. V usmerneniach sa zameriava na príspevok politík zamestnanosti k vytváraniu väčšieho počtu a kvalitnejších pracovných miest, pričom sa určujú tri hlavné priority:

⁹ KOM(2005) 12.

¹⁰ KOM(2005) 141.

- prilákať viac ľudí na trh práce a umožniť im, aby tam zostali a modernizovať systémy sociálnej ochrany,
- zvýšiť prispôsobivosť pracovníkov a podnikov a flexibilitu trhov práce,
- zvýšiť investície do ľudského kapitálu prostredníctvom lepšieho vzdelávania a zvyšovania odbornosti.

Pre mladých ľudí sú dôležité najmä tieto usmernenia:

- presadzovanie prístupu k práci podľa životného cyklu (ktorý, okrem iného, zahŕňa obnovené úsilie o vybudovanie modelov zamestnanosti mladých ľudí a znižovanie nezamestnanosti mladých, ako aj rásnu akciu na odstránenie nerovnosti medzi pohlaviami v zamestnaní, nezamestnanosti a odmeňovaní),
- zabezpečenie inkluzívneho trhu práce pre tých, čo prácu hľadajú a pre znevýhodnených ľudí,
- zlepšenie napĺňania potrieb trhu práce,
- rozšírenie a zlepšenie investícií do ľudského kapitálu,
- prispôbenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy požiadavkám nových zručností.

Členskými štátmi je poskytnutá finančná pomoc na implementáciu príslušných opatrení z Európskych štrukturálnych fondov, najmä z Európskeho sociálneho fondu. Rovnako sú vyzvané k tomu, aby využili finančné nástroje Európskej investičnej banky.

V roku 2005 sa Únia v Programe vzájomného učenia sa v oblasti zamestnanosti, ktorý podporuje výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi, zameriava na zamestnanosť mládeže. Komisia bude naďalej vyvíjať úsilie na zabezpečenie úplnej transpozície a implementácie legislatívy ES týkajúcej sa zákazu diskriminácie na základe veku v zamestnaní¹¹.

Do Stratégie sociálneho začlenenia bude zahrnutý rozmer mládeže v súlade s vyhlásením v Oznámení o sociálnom programe¹² a rovnako v nej bude zohľadnená Rezolúcia Rady o sociálnom začlenení mladých ľudí¹³. Je veľmi pravdepodobné, že na základe uvedeného sa prvoradými prioritami stanú zlepšenie situácie najzraniteľnejších skupín mladých ľudí, odstránenie detskej chudoby a iniciatívy, na základe ktorých sa predchádza predčasnemu odchodu zo vzdelávacieho systému. Na integráciu na pracovnom trhu, autonómiu a aktívnu účasť v spoločnosti sa Komisia zameria v štúdiu o sociálnej integrácii vysoko znevýhodnených mladých ľudí.

Komisia uvíta a podporí, ak sa sociálni partneri zaviazú prispieť k tejto iniciatíve prostredníctvom spoločných akcií v rámci sociálneho dialógu¹⁴.

¹¹ Smernica 2000/78/ES z 27.11.2004, Ú. v. ES L303, 2.12.2000.

¹² KOM(2005) 33.

¹³ Nariadenie Rady 9601/04 z 28.5.2004.

¹⁴ Príspevok od ETUC, CEEP, UNICE/UEAPME z 22.3.2005.

Opatrenia v oblasti zamestnanosti a sociálneho začlenenia

- Členské štáty vyvinú aktivity podporujúce zamestnanosť mladých ľudí, napríklad s cieľom:
 - znížiť nezamestnanosť mládeže,
 - vybudovať modely zamestnávania sa,
 - rozvinúť personalizované akčné plány, ako aj pomoc pri hľadaní práce, usmernenie a odbornú prípravu.
- Komisia a členské štáty uznali mládež za prioritu roku 2005 v programe vzájomného učenia sa v oblasti zamestnanosti.
- Prostredníctvom Stratégie sociálneho začlenenia zlepšuje Komisia a členské štáty situáciu najzraniteľnejších skupín mladých ľudí.
- V roku 2005 začne Komisia pracovať na štúdiu o sociálnom začlenení výrazne znevýhodnených mladých ľudí.

2.2.2. Opatrenia zamerané na vzdelávanie, odbornú prípravu a mobilitu

V navrhovaných integrovaných usmerneniach sa zdôrazňuje potreba Európy rozšíriť a zlepšiť investovanie do ľudského kapitálu a prispôbiť systémy vzdelávania a odbornej prípravy požiadavkám nových zručností. Okrem iného sa prioritou stávajú znižovanie počtu študentov opúšťajúcich predčasne vzdelávací systém; rozširovanie prístupu k odbornému, druhostupňovému a vyššiemu vzdelávaniu, vrátane odbornej praxe v oblasti remesiel a podnikania, ako aj práca na jednotných rámcoch, prostredníctvom ktorých sa sprehľadnia systémy kvalifikácie a uznajú neformálne a informálne spôsoby vzdelávania.

Všetky uvedené prvky sú prioritami Pracovného programu vzdelávanie a odborná príprava 2010, ktorým sa prispieva k implementácii aspektov lisabonského partnerstva pre rast a zamestnanosť týkajúcich sa vzdelávania a odbornej prípravy, a ktoré budú začlenené do nového cyklu správy a riadenia tejto stratégie. V usmerneniach sa zdôrazňuje dôležitosť využívania dohodnutých európskych nástrojov a odkazov s cieľom podporiť reformy vnútroštátnych systémov vzdelávania a odbornej prípravy.

Učenie sa od rovesníkov, ako súčasť pracovného programu 2010, zahŕňa oblasti týkajúce sa mladých ľudí:

- získanie referenčných hodnôt pokiaľ ide o mieru mladých, ktorí predčasne opúšťajú systém vzdelávania, mieru mladých, ktorí ukončili školu a mieru gramotnosti,
- implementácia rámcov pre kľúčové zručnosti na vnútroštátnej úrovni,
- získanie referenčných hodnôt pokiaľ ide o narastajúci počet absolventov v odbore matematika, veda a technológia, najmä vo vzťahu k znižovaniu rozdielov medzi pohlaviami a zohľadňovaniu prepojenia primárnej a sekundárnej úrovne vzdelávania.

V roku 2005 Komisia navrhne, aby Rada a Európsky parlament prijali odporúčanie o kľúčových zručnostiach a zdôrazní ich dôležitosť pre mladých ľudí, ktorí majú menej príležitostí.

Komisia v roku 2006 navrhne projekt pre Rámec európskych kvalifikácií s cieľom poskytnúť jednotný odkaz na európske systémy kvalifikácie a rámce. Tento projekt bude prepojený a podporený opatreniami týkajúcimi sa prenášania kreditov a zabezpečovania kvality, do rámca budú začlenené spoločné európske zásady pre určenie a uznanie neformálneho a informálneho vzdelávania, ako aj Europas (Jednotný európsky rámec pre transparentnosť diplomov, osvedčení a kvalifikácií).

Bude rozvinutý špecifický nástroj na uznávanie práce mládeže so zreteľom na začlenenie „pasu mládeže“ do Europasu. Testovacia fáza by mala začať v roku 2006.

Ďalším z kľúčových prvkov pracovného programu je zlepšenie znalostí cudzích jazykov, čo je výsledkom faktu, že čím ďalej, tým viac mladých Európanov sa podieľa na spoločnosti založenej na vedomostiach a európskej a celosvetovej mobilite a rovnako je znalosť jazykov z týchto dôvodov nevyhnutná.

Vzhľadom na to, že hospodárska činnosť sa čoraz viac presúva k procesom, ktorých neoddeliteľnou súčasťou je veda a technológia na vysokej úrovni, je pre mladých ľudí dôležité, aby mali prístup k vzdelávaniu v oblasti vedy a IKT.

Komisia prijme Oznámenie o vzdelávaní a výchove k podnikaniu v roku 2005 zdôrazňujúce prepojenie medzi podnikateľskými zručnosťami a základnými životnými zručnosťami v prípade mladých ľudí. V Akčnom pláne podnikania Komisia presadzuje „napĺňanie podnikateľského prostredia“ medzi mladými ľuďmi.

Opatrenia v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy

- Členské štáty vyvinú činnosti v prospech mladých ľudí, ako napríklad:
 - zníženie počtu mladých ľudí, ktorí predčasne opúšťajú vzdelávací systém,
 - zlepšenie prístupu k vzdelávaniu a odbornej príprave, vrátane odbornej praxe v oblasti remesiel a podnikania,
 - rozvinutie rámcov na podporu transparentnosti a uznávania kvalifikácií a zručností a na uznávanie neformálneho a informálneho vzdelávania.
- Členské štáty implementujú rozhodnutie o Europase.
- V roku 2005 Komisia prijme Oznámenie o výchove k podnikaniu.
- V roku 2006 Komisia navrhne Európsky kvalifikačný rámec.
- V roku 2006 prijme Komisia Odporúčanie o kľúčových zručnostiach.
- Komisia a členské štáty budú rozvíjať od roku 2006 „pas mládeže“.

S cieľom uľahčiť mobilitu, ako časť modernizácie služieb zamestnanosti, sa členské štáty v navrhovaných integrovaných usmerneniach vyzývajú, aby poskytli viac transparentnosti a informácií o príležitostiach zamestnania sa a odbornej prípravy. Rok 2006 ako Európsky rok mobility pracovníkov bude zahŕňať osobitné iniciatívy pre mladých ľudí, ktorí vstupujú na trh práce. Od roku 2007 v nadväznosti na Akčný plán pre zručnosti a mobilitu 2002 – 2005 Komisie a členských štátov sa bude úsilie zameriavať viac na zlepšenie šancí mladých ľudí na trhu práce prostredníctvom zvýšenej mobility. Členské štáty by mali tam, kde je to vhodné, posilniť svoje stratégie na odstraňovanie prekážok mobility, v súlade so správou Komisie¹⁵ o nadväzovaní na Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o mobilite študentov, žiakov, dobrovoľníkov, učiteľov a škooliteľov v rámci Spoločenstva¹⁶.

S cieľom posilniť mobilitu mladých ľudí v rámci Európy navrhla Komisia posilnené programy zamerané na mladých ľudí, študentov a dobrovoľníkov, v ktorých predstavuje nové formy dobrovoľníckych činností s cieľom rozšíriť a uľahčiť prístup do Európskej dobrovoľníckej služby (EVS). Informačné portály EURES (Európsky portál pre pracovnú mobilitu) a PLOTEUS (portál o možnostiach vzdelávania sa v Európe) zohľadnia vo väčšej miere potreby mladých ľudí a na základe štúdie Komisie sa budú formulovať odporúčania na rozšírenie karty mobility pre mladých ľudí v Európe. Komisia bude podporovať výmenu osvedčených postupov v oblasti mobility, napríklad francúzska iniciatíva s názvom „Jobs d’été” (Letné zamestnanie) sa môže rozšíriť do celej Európy po vyhodnotení jej prvotných výsledkov.

Opatrenia na podporu mobility

- Členské štáty sú vyzvané k tomu, aby sa správali transparentnejšie a poskytli viac informácií na účely zjednodušenia štúdia v zahraničí.
- Rok 2006 - Európsky rok mobility pracovníkov zahŕňa špeciálne činnosti pre mladých ľudí.
- Komisia vyvinie nástroje, akými sú napríklad EURES a PLOTEUS s cieľom rozšíriť možnosti práce a štúdia mladých ľudí v zahraničí.
- V roku 2005 vypracuje Komisia odporúčania o karte mobility pre mladých ľudí v Európe.
- V roku 2006 Komisia zhodnotí rozšírenie iniciatívy nazvanej „Jobs d’été”.
- V roku 2007 Komisia a členské štáty implementujú nové formy Európskej dobrovoľníckej služby.
- Od roku 2007 sa medzi opatrenia, ktoré nadväzujú na akčný plán v oblasti zručností a mobility zahrnú činnosti na zvýšenie geografickej a profesionálnej mobility mladých ľudí.

¹⁵ KOM(2004) 21.

¹⁶ Ú. v. ES L 215, 9.8.2001.

2.2.3. Opatrenia na zosúladienie súkromného a pracovného života.

Členské štáty sa v integrovaných usmerneniach vyzývajú, aby podnikli akcie na zlepšenie zosúladienia súkromného a pracovného života. Rovnováha medzi rodinným a pracovným životom môže tiež pomôcť pri riešení problémov spojených s demografickým starnutím a najmä s výzvou, ktorou je nízka pôrodnosť. Patrí tu poskytovanie služieb zariadení starostlivosti o deti, ako aj o iné závislé osoby. Osobitná pozornosť sa bude venovať rozvíjaniu inovatívnych foriem pracovných zmlúv s ustanoveniami pozitívne naklonenými rodinnému životu. Zosúladienie súkromného a pracovného života je kľúčovým pri podpore rovnosti pohlaví medzi mladými ženami a mužmi.

V súlade so Zelenou knihou o meniacej sa demografickej situácii v Európe začala Komisia s konzultáciami s cieľom určiť politiky, ktoré by sa mali na európskej a vnútroštátnej úrovni sledovať alebo by mali byť posilnené .

Opatrenia na zosúladienie súkromného a pracovného života

- Členské štáty poskytnú prístupnejšie, cenovo prijateľné a kvalitné zariadenia starostlivosti o deti alebo o iné závislé osoby.
- Členské štáty vyvinú za podpory Komisie nové formy organizácie práce, napr. pohyblivý pracovný čas, teleworking, materská, rodičovská dovolenka, atď.
- Komisia zorganizuje v roku 2005 konzultácie o vplyve demografických zmien a o možných politických reakciách na ne.

3. AKTÍVNE OBČIANSTVO MLADÝCH ĽUDÍ

Otvorená metóda koordinácie sa zameriava na aktívne občianstvo mladých ľudí. V Bielej knihe bolo poznamenané, že priepasť medzi mladými ľuďmi a vecami verejnými sa zväčšuje. Rada prijala 14 spoločných cieľov na rok 2003 a 2004 (pozri prílohu 3)¹⁷ s cieľom zlepšiť účasť, informovanosť, dobrovoľnícke aktivity a znalosti o mládežníckej problematike.

Komisia vo svojom oznámení v októbri 2004¹⁸ pozitívne zhodnotila činnosti vykonávané na európskej úrovni, pričom zdôraznila potrebu vhodných opatrení na vnútroštátnej úrovni na účely implementácie spoločných cieľov.

Na konci roku 2005 sú členské štáty povinné podať správu o dosiahnutých spoločných cieľoch v oblasti účasti a informovanosti. V roku 2006 predložia správy o dobrovoľníckej činnosti a zlepšeniach v oblasti mládeže. V každom z uvedených prípadov Komisia predloží správu o pokroku Rade.

Účasť a informovanosť mladých ľudí, dobrovoľnícka činnosť a lepšie pochopenie a vedomosti týkajúce sa oblasti mládeže sú kľúčovými pri budovaní zdravej spoločnosti. Vzhľadom na to, že spoločné ciele prijala Rada nedávno, ich implementácia v členských štátoch len začala, a preto by sa na ňu mali členské štáty zamerať v rámci svojich OMK v

¹⁷ Ú. v. EÚ C 295, 5.12.2003.

Rezolúcie Rady 13996/04 a 13997/04 z 15.11.2004.

¹⁸ KOM(2004) 694.

oblasti mládeže. Komisia sa domnieva, že existujúce priority by sa mali ponechať a konsolidovať.

Pokiaľ ide o účasť v rámci zastupiteľskej demokracie, malo by sa aj naďalej zdôrazňovať zvyšovanie účasti na miestnej úrovni a poskytovanie podpory pri učení sa spôsobu, akým možno aktívne participovať. Posilniť by sa malo zlepšovanie prístupu k informáciám, poskytovanie kvalitnejších informácií a zvyšovanie účasti mladých ľudí na príprave a šírení informácií.

Stále aktuálnym je politický cieľ rozvíjania dobrovoľníctva mládeže v EÚ, ako prostriedku účasti a osobného rastu. Nedávne prírodné katastrofy a potreba dlhodobej obnovy postihnutých oblastí preukázali, že úloha, ktorú dobrovoľníci zohrávajú v spoločnosti je veľmi dôležitá.

Prostredníctvom lisabonských mechanizmov by sa ako výsledok paktu a nadväzovania naň v rámci lisabonského cyklu správy a riadenia malo dosiahnuť väčšie pochopenie a znalosť mládeže v cieľových oblastiach, konkrétne sú to zamestnanosť, začlenenie, podnikanie mládeže, mládežnícka mobilita a uznávanie práce mladých ľudí. Lepšie využitie výsledkov výskumu v týchto oblastiach by malo posilniť politiky založené na vecných faktoch.

Opatrenia na posilnenie aktívneho občianstva mladých ľudí

- Komisia potvrdzuje priority aktívneho občianstva mladých ľudí (účasť, informovanosť, dobrovoľnícke aktivity).
- Lepšie znalosti v oblastiach zamestnanosti, začlenenia, podnikania, mobility mládeže a uznávania práce mladých ľudí, ktoré sú výsledkom začlenenia paktu do lisabonského cyklu správy a riadenia.

4. ZAČLENENIE ROZMERU MLÁDEŽE DO INÝCH POLITÍK

Keďže otázky súvisiace s mládežou sú dôležité v rámci väčšiny politík rozvinutých na európskej úrovni, Komisia odporúča sústrediť sa na oblasti politiky definované v Európskom pakte mládeže.

Iné politiky, ktorých súčasťou je aj problematika mládeže, zahŕňajú toto:

Komisia bude tiež pokračovať vo svojich aktivitách boja proti rasizmu a xenofóbii na úrovni mládeže. Cieľová skupina kampane v rámci EÚ nazvaná „Za rôznorodosť – proti diskriminácii“¹⁹ bola rozšírená o mladých ľudí v roku 2005; cieľom kampane je presadzovanie zapojenia sa mladých ľudí a zvyšovanie povedomia o legislatíve ES a politikách, ktoré sa zaoberajú diskrimináciou.

Komisia bude venovať pozornosť aj zdraviu mladých ľudí, napríklad v oblastiach výživy a obezity, požívania alkoholu a drog a stratégií propagujúcich dobrý zdravotný stav. Na rok 2006 sa plánuje Európska iniciatíva pre zdravie detí a mladých ľudí.

¹⁹ Päťročná paneurópska informačná kampaň, ktorú podporila Komisia v Akčnom programe na boj proti diskriminácii. www.stop-discrimination.info.

V rámci Šiesteho rámcového programu pre výskum bude realizovaný osobitný výskum o postojoch, životnom štýle a formách účasti, ktoré mladí ľudia v Európe prijali za svoje. V rámci Siedmeho rámcového programu pre výskum môže byť výskum mládeže zameraný na dosah účasti mladých ľudí v zastupiteľskej demokracii a v dobrovoľníckych aktivitách.

Komisia začne konzultovať s verejnosťou o možných opatreniach, ktoré by Únia mohla prijať v oblasti športu vzhľadom na výchovné a sociálne hodnoty športu a životný štýl mladých ľudí.

Opatrenia, prostredníctvom ktorých sa zdôrazňuje mládež v iných oblastiach politiky

- Od roku 2005 Komisia presadzuje zapojenie mladých ľudí do kampane nazwanej „Za rôznorodosť – proti diskriminácii”.
- V roku 2006 spustí Komisia Európsku iniciatívu s cieľom podporovať dobrý zdravotný stav mladých ľudí a detí.
- V roku 2005 začne Komisia konzultovať s verejnosťou o športe, najmä s cieľom podporiť jeho výchovné a sociálne hodnoty pre mladých ľudí.

5. PODPOROVANIE POLITIKY POMOCOU PROGRAMOV

Programy podporujúce projekty, ktoré mladých ľudí podnecujú k tomu, aby boli aktívni, zapojení občania a ktorých cieľom je pomáhať vytvoriť kapacity, by mali dopĺňať politické opatrenia orientované na mladých ľudí. Takéto projekty by mali byť vytvorené na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni.

V rámci viacerých európskych programov sa takéto projekty podporujú (pozri prílohu 4):

- Európsky sociálny fond;
- Európsky fond regionálneho rozvoja;
- Fondy na rozvoj vidieka;
- Mládež a Mládež v akcii;
- Integrované celoživotné vzdelávanie;
- Občania pre Európu;
- Rámcový program pre konkurencieschopnosť a inováciu;
- Program Marie Curie;
- Európska iniciatíva vedeckého vzdelávania.

6. ZAPOJENIE MLADÝCH ĽUDÍ

V Bielej knihe o mládeži je stanovená metóda konzultovania s mladými ľuďmi s cieľom podporiť účasť mladých ľudí a ich organizácií.

Európska rada zdôraznila, že pakt na to, aby bol úspešný, vyžaduje zapojenie všetkých zúčastnených strán, a to predovšetkým mládežníckych organizácií, ako aj regionálnych a miestnych orgánov a sociálnych partnerov. S mladými ľuďmi a ich organizáciami by sa malo konzultovať o rozvoji opatrení pre túto iniciatívu v rámci národných programov reformy lisabonskej stratégie a rovnako aj o nadväzovaní a implementácii. Napriek tomu, že je na každom členskom štáte, aby si zadefinoval spôsob, akým zapojí mladých ľudí, rady mládeže by mali byť medzi prvými konzultovanými.

Aj Komisia má v úmysle organizovať porady o politike mládeže s mladými ľuďmi a s Európskym fórom mládeže. Konzultácie vyústia do mládežníckych „Etats généraux“, ktoré by sa mali konať v roku 2005. V prípravnej fáze Komisia zorganizuje širokú diskusiu mladých ľudí na internete a vyzve členské štáty, aby organizovali diskusie na vnútroštátnej úrovni. Komisia má v úmysle nadviazať na Etats généraux prostredníctvom „výročných stretnutí“ mladých ľudí s členmi Komisie.

Priamy dialóg s mladými ľuďmi nie je náhradou za sociálny dialóg, je však jeho hodnotnou súčasťou. Komisia by túto iniciatívu prepojila s inými, ktoré sa týkajú konzultácií a ktorých cieľom je najmä rozvíjanie zodpovednosti občianskej spoločnosti za lisabonské ciele.

Opatrenia týkajúce sa konzultácií s mladými ľuďmi

- Do jesene 2005 členské štáty konzultujú s mladými ľuďmi o opatreniach týkajúcich sa paktu.
- V roku 2005 Komisia zorganizuje internetovú diskusiu mladých ľudí.
- V roku 2005 zorganizuje Komisia „Etats généraux“ a na toto podujatie nadviaže výročnými stretnutiami s mladými ľuďmi.

7. ZÁVERY

Prijatím Európskeho paktu mládeže bol ukončený rozvoj aktívneho občianstva mladých ľudí prostredníctvom OMK v oblasti mládeže; problematika mladých ľudí sa presunula medzi politiky podporujúce lisabonské partnerstvo pre rast a zamestnanosť. Európska únia môže po prvýkrát využiť skutočne integrovaný prístup k problémom mladých ľudí. S cieľom uviesť tento prístup do praxe:

- Členské štáty by mali, na vnútroštátnej úrovni a konzultovaním s mladými ľuďmi, rozvinúť opatrenia súvisiace s paktom v rámci národných programov reformy lisabonskej stratégie.
- Na európskej úrovni Komisia prijme v súlade s budúcim Lisabonským programom Spoločenstva opatrenia v oblastiach definovaných v tomto oznámení.

- Komisia sa domnieva, že priority OMK v oblasti mládeže by mali byť potvrdené a konsolidované.
- Komisia bude naďalej začleňovať rozmer mládeže do iných príslušných politík.
- Komisia zdôrazňuje dôležitosť programov, ktoré uľahčujú celoživotné vzdelávanie, mobilitu, podnikanie a občianstvo mladých ľudí v rámci finančného výhľadu.
- Na implementáciu všetkých opatrení, ktoré boli opísané v tomto oznámení, sú nevyhnutné konzultácie s mladými ľuďmi a mládežníckymi organizáciami, ako aj ich zapojenie.

Komisia vyzýva Radu, aby tieto závery schválila. Komisia postúpi toto oznámenie Európskemu parlamentu, Hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

PRÍLOHY

Oznámenie Komisie Rade

o európskych politikách týkajúcich sa mladých ľudí

Riešenie problémov mladých ľudí v Európe – implementácia Európskeho paktu mládeže a presadzovanie aktívneho občianstva

Príloha 1

Európsky pakt mládeže

Príloha 2

Úryvky z Návrhu Komisie na integrované usmernenia 2005 – 2008, do ktorých sú začlenené usmernenia Európskej rady pre Európsky pakt mládeže

Príloha 3

Spoločné ciele v rámci otvorenej metódy koordinácie v oblasti mládeže

Príloha 4

Programy Spoločenstva súvisiace s politikami v oblasti mládeže

Európsky pakt mládeže

(Príloha 1 k Záverom predsedníctva zo zasadnutia Európskej rady, Brusel 22. a 23. 3. 2005
(7619/05))

V kontexte starnúcej populácie vidí Európska rada potrebu, aby mladí Európania využívali súbor politík a opatrení, ktoré sú plne začlenené do lisabonskej stratégie. Cieľom paktu mládeže je zlepšiť vzdelávanie, odbornú prípravu, integráciu do odboru a sociálne začlenenie mladých Európanov a zároveň uľahčiť zosúladenie profesionálneho a súkromného života. Paktom by sa mala zabezpečiť celková konzistencia iniciatív v týchto oblastiach a mal by predstavovať začiatok silnej a trvalej mobilizácie v prospech mladých ľudí. Úspech paktu závisí od zapojenia všetkých príslušných strán predovšetkým vnútroštátnych, regionálnych a miestnych mládežníckych organizácií, ako aj Európskeho fóra mládeže, regionálnych a miestnych orgánov a sociálnych partnerov.

Európska rada vyzýva Úniu a členské štáty, aby sa v rámci svojich právomocí a najmä v rámci Európskej stratégie zamestnanosti a Stratégie sociálneho začlenenia, pridržovali týchto usmernení činnosti:

Zamestnanosť, integrácia a spoločenský postup

- zabezpečiť osobitný monitoring politík trvalej integrácie mladých ľudí na trh práce v rámci programu vzájomného učenia sa v oblasti zamestnanosti;
- usilovať sa o zvýšenie miery zamestnanosti mladých ľudí;
- uznať za prioritu v rámci vnútroštátnej politiky sociálneho začlenenia zlepšenie situácie najzraniteľnejších skupín mladých ľudí najmä tých, ktorí trpia chudobou; a iniciatívy na prevenciu predčasného opustenia vzdelávacieho systému;
- vyzvať zamestnávateľov a podniky, aby dokázali spoločenskú zodpovednosť v oblasti integrácie mladých ľudí do pracovného odboru;
- podporiť mladých ľudí, aby rozvíjali podnikanie a podporiť rast mladých podnikateľov.

Vzdelávanie, odborná príprava a mobilita

- zabezpečiť, aby vedomosti zodpovedali potrebám hospodárstva založeného na vedomostiach a s týmto cieľom podporovať rozvoj spoločného súboru kľúčových zručností; koncentrovať sa v rámci tohto najmä na problém predčasného opúšťania vzdelávacieho systému;
- rozšíriť možnosti absolvovania istej časti štúdia v inom členskom štáte;
- podporiť mobilitu mladých ľudí odstránením prekážok pre študujúcich, dobrovoľníkov a pracovníkov a ich rodiny; pre výskumníkov; podporiť iniciatívy prebiehajúce v rámci programu Marie Curie;

- vyvinúť užšiu spoluprácu medzi členskými štátmi v oblasti transparentnosti a porovnateľnosti odborných kvalifikácií a uznávania neformálneho a informálneho vzdelávania.

Zosúladenie súkromného a pracovného života.

- podporovať zosúladenie profesionálneho a súkromného života prostredníctvom zdieľania zodpovednosti partnermi a najmä rozšírením siete starostlivosti o dieťa a vyvinúť inovatívne formy organizácie práce;
- zohľadniť politiky, ktoré sú pozitívne naklonené dieťaťu so zreteľom na diskusie o Zelenej knihe Komisie o demografických zmenách.

Úryvky z Návrhu Komisie na integrované usmernenia 2005 – 2008, do ktorých sú začlenené usmernenia Európskej rady pre Európsky pakt mládeže

(Z Oznámenia Komisie o integrovaných usmerneniach pre rast a zamestnanosť)
(2005-2008), KOM(2005) 141, 12. 4. 2005)

Mikroekonomické reformy

Usmernenie – Podporiť kultúru naklonenú podnikaniu a vytvoriť vhodné prostredie pre malé a stredné podniky

- Členské štáty by mali podporiť podnikateľské vzdelávanie a odbornú prípravu na podnikanie.

Usmernenie – Zvýšiť a zlepšiť investície do výskumu a vývoja

- Členské štáty by mali pokračovať v rozvíjaní súboru opatrení určených na podporu podnikového výskumu a vývoja medzi inými aj prostredníctvom zabezpečenia dostatočného množstva kvalifikovaných výskumníkov tak, že zatriaktívnia štúdiom vedeckých, technických a technologických odborov a prostredníctvom posilňovania kariérneho rozvoja a medzinárodnej a medzisektorálnej mobility výskumných pracovníkov.

Usmernenia o zamestnanosti

1 Prilákať viac ľudí na trh práce a umožniť im, aby tam zostali a modernizovať systémy sociálnej ochrany

Usmernenie – Presadzovať prístup k práci podľa životného cyklu

- Obnoviť úsilie o vybudovanie modelov zamestnanosti pre mladých ľudí.
- Znížiť nezamestnanosť mládeže.
- Zmenšiť priepasť medzi pohlaviami pokiaľ ide o zamestnanosť, nezamestnanosť a odmeňovanie.
- Zdokonaľiť zosúladienie profesionálneho života so súkromným.
- Zabezpečiť služby zariadení starostlivosti o deti.

Usmernenie - Zabezpečiť inkluzívny trh práce pre tých, čo prácu hľadajú a znevýhodnených ľudí

- Včas určiť potreby.
- Pomoc pri hľadaní práce, usmernenie a odborná príprava ako súčasť personalizovaných akčných plánov.

- Poskytnúť sociálne služby nevyhnutné na podporu začlenenia sa na trh práce pre znevýhodnených ľudí.

Usmernenie - Zlepšiť splňanie potrieb trhu práce

- Modernizovať a posilniť inštitúcie pracovného trhu, konkrétne služby zamestnanosti.
- Zvýšiť transparentnosť informácií o možnostiach zamestnania a odbornej prípravy na vnútroštátnej a európskej úrovni s cieľom uľahčiť mobilitu v rámci Európy.

2. Zvýšiť prispôsobivosť pracovníkov a podnikov a flexibilitu trhov práce

Usmernenie – Zabezpečiť, aby vývoj miezd a iných výdavkov na prácu smeroval k prospechu zamestnanosti

- Zhodnotiť štruktúru a úroveň nákladov na prácu po odčítaní miezd a ich vplyv na zamestnanosť najmä na osoby s nízkymi mzdami a osoby, ktoré sa na trh práce dostávajú prvýkrát.

3. Zvýšiť investície do ľudského kapitálu prostredníctvom lepšieho vzdelávania a zvyšovania odbornosti

Usmernenie - Rozšíriť a zlepšiť investície do ľudského kapitálu

- Podstatne znížiť počet žiakov, ktorí predčasne opúšťajú školu.
- Rozšíriť prístup k základnému odbornému, druhostupňovému a vyššiemu vzdelávaniu, vrátane odbornej praxe v oblasti remesiel a podnikania.

Usmernenie - Prispôbiť systémy vzdelávania a odbornej prípravy požiadavkám nových zručností

- Kvalitnejšie identifikovať požiadavky a kľúčové zručnosti pracovných odborov a predvídať budúce požiadavky na zručnosti.
- Rozšíriť dodávky nástrojov vzdelávania a odbornej prípravy.
- Rozvinúť rámce na podporu transparentnosti kvalifikácií, ich účinného uznávania a uznania neformálneho a informálneho vzdelávania.
- Zabezpečiť atraktivitu, otvorenosť a vysoké štandardy kvality systémov vzdelávania a odbornej prípravy.

14 CIEĽOV V PROSPECH ZÁVÄZKOV PRE MLÁDEŽ

(Z Rezolúcií Rady z 25.11.2003 a 15.11.2004)

Účasť²⁰

Rozvinúť účasť mladých ľudí prostredníctvom zavedenia a podpory opatrení na podnietenie mladých ľudí, aby aktívne vykonávali svoje občianstvo a prostredníctvom zlepšenia ich účinnej účasti na demokratickom živote:

1. Zvýšiť účasť mladých ľudí na občianskom živote v rámci ich komunity.
2. Zvýšiť účasť mladých ľudí v systéme reprezentatívnej demokracii.
3. Väčšmi podporiť rôzne formy výchovy k účasti.

Informovanie²¹

Rozvinúť informovanosť mladých ľudí prostredníctvom zlepšenia prístupu mladých k informáciám s cieľom zvýšiť ich účasť na verejnom živote a uľahčiť realizáciu ich potenciálu ako aktívnych zodpovedných občanov:

4. Zlepšiť prístup mladých ľudí k informačným službám.
5. Zvýšiť poskytovanie kvalitných informácií.
6. Zvýšiť účasť mladých ľudí na informovaní mladých napríklad pri príprave a šírení informácií.

Dobrovoľnícka činnosť mládeže²²

So zreteľom na posilňovanie aktívneho občianstva a solidarity mladých ľudí by mali byť rozvinuté, uľahčené a podporené dobrovoľnícke aktivity, ktoré by mali byť uznané na všetkých úrovniach:

7. Podporiť rozvoj dobrovoľníckych činností mladých ľudí s cieľom posilniť vnímanie existujúcich možností, rozširujúc rozsah týchto možností a ich skvalitnenie.
8. Uľahčiť mladým ľuďom vykonávať dobrovoľnícke činnosti prostredníctvom odstránenia prekážok.
9. Podporovať dobrovoľnícke činnosti so zreteľom na posilňovanie solidarity mladých ľudí a zapojenia sa ako zodpovedných občanov.

²⁰ Rezolúcia Rady z 25.11.2003 o spoločných cieľoch účasti a informovanosti mladých ľudí (Ú. v. EÚ C 295, 5.12.2003).

²¹ Tamtiež.

²² Rezolúcia Rady z 15.11.2004 o spoločných cieľoch v oblasti dobrovoľníckej činnosti mladých ľudí (13996/04 JEUN 89).

10. Uznať dobrovoľnícke činnosti mladých a zároveň uznať hodnoty ich osobných zručností získaných týmto spôsobom a ich zapojenie sa do spoločnosti a úlohu, ktorú dobrovoľnícka činnosť zohráva pokiaľ ide o uľahčenie prechodu od vzdelávania do pracovného života dospelého človeka.

Väčšie pochopenie a znalosti z oblasti mládeže²³

S cieľom zaručiť načasované, účinné a trvalo udržateľné vytváranie politiky je nevyhnutné podnietiť rozvoj koherentných, relevantných a kvalitatívnych znalostí v oblasti mládeže v Európe a predvídať budúce potreby za pomoci výmeny, dialógu a sietí:

11. Vymedziť, aj na miestnej a regionálnej úrovni, vedomosti, ktoré existujú o prioritných otázkach súvisiacich s mládežou, najmä však v oblasti účasti, informovanosti a dobrovoľníckej činnosti a implementovať opatrenia na doplnenie, aktualizáciu a uľahčenie prístupu k týmto poznatkom.
12. V druhej fáze vymedziť, aj na miestnej a regionálnej úrovni, vedomosti, ktoré existujú o prioritných oblastiach záujmu súvisiacich s mládežou, ktoré sa objavia v budúcnosti, akými sú autonómia, neformálne vzdelávanie, boj proti diskriminácii, vzdelávanie a odborná príprava, zamestnanosť, podnikanie, kreativita, prechod zo vzdelávacieho procesu do zamestnania, sociálne začlenenie a zdravie a implementovať opatrenia na doplnenie, aktualizáciu a uľahčenie prístupu k týmto poznatkom.
13. Zabezpečiť kvalitu, porovnateľnosť a opodstatnenosť vedomostí z oblasti mládeže prostredníctvom využitia vhodných metód a nástrojov.
14. Uľahčiť a podporiť výmenu, dialóg a siete s cieľom zabezpečiť prehľadnosť poznatkov z oblasti mládeže a predvídať budúce potreby.

²³ Rezolúcia Rady z 15.11.2004 o spoločných cieľoch pre väčšie porozumenie a znalosť v oblasti mládeže (13997/04 JEUN 90).

PROGRAMY SPOLOČENSTVA RELEVANTNÉ PRE POLITIKU MLÁDEŽE

- Európsky sociálny fond podporuje projekty zamerané na mladých ľudí v oblastiach zamestnanosti, odbornej prípravy a sociálneho začlenenia.
- Programy Spoločenstva financované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja sú zamerané na oblasti rozvoja, v ktorých môžu byť podporené projekty určené mladým ľuďom, napríklad vzdelávanie a odborná príprava, univerzitný výskum, podnikanie, zdravie, kultúra a obnova miest.
- Podľa nariadenia (ES) č. 1257/1999 o rozvoji vidieka môžu mladí farmári využívať výhody viacerých opatrení: podpora na začiatku podnikania pri zakladaní spoločnosti, zvýšená miera pomoci pri ďalších investíciách do poľnohospodárskych statkov a podpora pri nadobúdaní nevyhnutných zručností a znalostí prostredníctvom opatrenia o odbornej príprave. Tieto nástroje sú súčasťou návrhu nariadenia Rady o rozvoji vidieka na nasledujúce obdobie programovania (KOM (2004) 490 konečná verzia).
- Program Mládež a navrhovaný program Mládež v akcii prispievajú k paktu najmä pokiaľ ide o mobilitu, neformálne vzdelávanie a podnikanie mládeže, ako aj k aktívnemu občianstvu mladých ľudí.
- V Integrovanom programe celoživotného vzdelávania boli stanovené nové ambiciózne ciele účasti v európskych programoch zameraných na vzdelávanie a odbornú prípravu (Komenius, Erasmus, Leonardo da Vinci). Preto je tento program hlavným nástrojom implementácie paktu.
- Prostredníctvom Programu občania v Európe bude občanom, vrátane mladých ľudí, poskytnutá možnosť stretnúť sa a zažiť kultúrnu rôznorodosť, vytvárať európsku identitu a zlepšovať vzájomné porozumenie.
- V Rámcovom programe pre konkurencieschopnosť a inováciu sa bude presadzovať podnikanie mladých ľudí.
- V rámci Programu Marie Curie a s ním súvisiacej integrovanej politiky, ktorej cieľom je zatriktívniť Európu pre výskumníkov, sa podporujú iniciatívy zamerané na odbornú prípravu, mobilitu a kariérny rozvoj výskumných pracovníkov aj v počiatkových štádiách ich kariéry a podporuje sa záujem mladých ľudí o vedu a techniku, ako aj o kariéru v oblasti výskumu.
- Európska iniciatíva vedeckého vzdelávania hľadá spôsoby, akým sa dá stimulovať záujem mladých ľudí o vedu na prvom a druhom stupni vzdelávania. Pomáha učiteľom sprístupniť a využívať osvedčené postupy, vedecké a učebné pomôcky.

- Komisia podporuje činnosti, ktoré sú osobitne zamerané na začlenenie znevýhodnených skupín vrátane telesne postihnutých mladých ľudí, rôznych etnických skupín, mladých žien a mladých ľudí zo znevýhodnených alebo odľahlých a vzdialených regiónov, do procesu, ktorý vedie k práci výskumníka.
- V rámci revidovanej Stratégie trvalo udržateľného rozvoja je venovaná pozornosť vzdelávaniu k trvalo udržateľnému rozvoju.